

A kicsi dió

Élt egyszer egy szegény ember, s annak annyi volt a gyermeke, mint a hangyaboly. A gyermekek sokszor harmadnapig sem kaptak egy falat kenyeret, olyan nagy szükség volt a háznál. A szegény ember azért elindult, hogy valami kevés ennivalót keressen a gyermekei számára. Amint megy egy erdős helyen, eleibe áll az ördög ember képében, s azt kérdi tőle: - Hova mész, te szegény ember? - Én megyek, hogy egy kis ételmet szerezzek a gyermekeimnek, ha valamihez nem fogok, mind meghalnak éhhalálra - feleli a szegény ember. Arra azt mondja az ördög: - Azért egy tapodtat se menj tovább, majd én adok neked egy olyan portékát, amit ha okosan használsz, gazdag leszel, s nem lesz soha szükség a háznál. Nesze ez a kicsi dió, ennek az a tulajdonsága, hogy akármit parancsolsz neki, mindjárt meglesz egyszeribe. - De hát én azért neked mit adjak? - azt kérdi a szegény ember. - Én nem kérek sokat - feleli az ördög -, csak azt add nekem, amit te nem tudsz a háznál. A szegény ember gondolkodik, hogy mi volna az, amit ő nem tud. De semmi eszébe nem jutott, s minthogy erősen meg volt szorulva, odaígérte. Akkor az ördög átadta a diót a szegény embernek, s elváltak egymástól. Hazaérkezik a szegény ember a dióval, s kérdi a felesége: - Hát hoztál-e valami ennivalót? Mert szinte halunk éhen, úgy oda vagyunk! - Én, hallod-e, semmi ételfélét nem hoztam - azt mondja a szegény ember -, hanem hoztam egy ritka diót. Ezt pedig adta nekem egy ember, s az azt mondotta, hogy ennek a diónak akármit parancsoljak, minden éppen úgy lesz. - S ezt miért adta neked, mert tudom, hogy ingyen csak nem adta - kérdi a felesége. Azt mondja rá a szegény ember: - Nekem egyebet nem mondott, csak annyit, hogy amit én a háznál nem tudok, azt adjam neki a dióért. Én gondolkodtam, de semmit se tudtam olyat, oda is ígértem. Arra fellobban a felesége, s azt mondja: - No, te pogány, mit tettél, látod-e, én most várok gyermeket, s te azt nem tudtad eddig, s eladtad előre a gyermekünket. - Már, feleség arról én nem tehetek, ennek most már úgy kell lenni - azt mondja az ember, s parancsol a diónak: - No, te kicsi dió, az én házam népének velem együtt étel, ital, ruházat s minden bőven legyen! S arra meglett minden, amit az ember mondott, s a háznép olyan jóllakott a legfinomabb ételekkel, ahogy többször sohasem. A gazda mármost még nagyobbra akart terjeszkedni, s parancsolta a diónak, hogy neki a kicsi háza helyett legyen egy szép kőháza, körülötte szép kertek, a mezőn, közel a faluhoz, az ő számára szép kaszálók s szántóföldek, azonkívül mindenféle marhák, majorságok. Meg is lett minden, éppen az

Ő kívánsága szerint. Gazdag ember lett a szegény emberből, s közben a feleségének is megszületett a gyermeke. Mikor a legderekasabban folytatnák a gazdaságot, egyszer egy estefelé hozzá megy két öreg ember, s szállást kérnek tőle éjszakára. Ő adott is szállást örömmel s jó vacsorát. Este, ahogy vacsorálnak, azt mondja a két öreg a beszéd között a gazdának: - Tudjuk mi, hogy az ördög eljön az éjjel, hogy ha lehet, elvigye a te legkisebb gyermekedet, akit te nem tudva, szorultságból odaígértél neki. Mi azért jöttünk, hogy az ártatlant megmentjük, hogy ne essék az ördög kezébe. Fogadd meg a mi szónkat: mikor lefekszünk, tegyél az asztalra az ablak mellé egy egész kenyeret, hadd legyen az ott az éjjel. A gazda az asztalra teszi a kenyeret, s azzal lefeküsznek, s elalusznak mind, ahányan voltak. Mikor legmélyebben aludnának, egyszer tova éjfél felé kinn az ablak alatt megszólal az ördög, s azt mondja: - Hallod-e, házigazda, tudod, mit ígértél nekem, mikor az erdőben találkoztunk? Add ki most, én azért jöttem. E szavakat a háziak közül senki sem hallotta, mivel mind aludtak, de a kenyér megszólalt az asztalon, s azt mondta: - Csak ülj veszteg odakint, várakozzál egy keveset, tűrj te is, mert én is eleget túrtam s várakoztam. Engem még az elmúlt esztendőben ősszel elvetettek a földbe, egész télen ott ültem s várakoztam, várakozzál te is. Mikor kitavasult az idő, akkor nőni kezdtem lassanként, s vártam, hogy nagyra nőjek, várj te is. Mikor az aratás eljött, valami horgas vassal nekem estek, levagdaltak, csomóba kötöttek, de túrnöm kellett, tűrj te is. Azután szekerre raktak, egy rúddal lenyomtattak, a faluba vittek, s várakoztam, várakozzál te is. Ott asztagba raktak, rám tapodtak, hogy ropogtam bele, s túrnöm kellett, tűrj te is. Onnan behánytak a csűrbe, valami összebogozott két darab fával agyba-főbe s két oldalba is jól megverték, de túrnöm kellett, tűrj te is. Onnan zsákba gyúrtak, malomba vittek, két keringő kő közé öntöttek, hogy egészen összeromlottam. De el kellett túrnöm, tűrj te is. Onnan hazavittek, tekenőbe tettek, rám töltöttek valami sós vizet, s az öklükkel két óra hosszat dömöcköltek, gyúrtak, kínoztak engem. S akkor, ami legnagyobb kín a világon, egy behevített égő tüzes kemencébe behánytak egy nagy falapáttal, de túrnöm kellett, tűrj te is. Ott jól megsütöttek, még meg is égettek, onnét kivettek, ide behoztak, egy nagy vaskéssel darabokra hasogattak. No, látod már, hogy én mennyit túrtam, szenvedtem s várakoztam, tűrj s szenvedj, s várakozzál te is. Az ördög erősen bízott, hogy mihelyt a beszédnek vége lesz, övé lesz a gyermek, de abban bizony megcsalatkozott, mert éppen a beszéd végével megszólalt a kakas, s azontúl nem lehet neki hatalma az emberek között. Azért hát elfutott a maga országába. Így maradott meg a gazdának a kicsiny gyermeke. Jókor reggel a gazda jó reggelit adott a két öreg embernek, s megköszönte a feleségével együtt, hogy a fiacskájukat

megmentették az ördög kezétől. A két öreg avval továbbutazott, s a szegény ember meg a felesége ma is gazdagon él, hacsak a kicsi diót el nem vették azóta.

(Krizsa János Az álomlátó fiú - székely népmesék - Móra Ferenc Könyvkiadó Budapest – 1961)